

ระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

System ข้อมูลข่าวสารสุขภาพ (Health Information System) เป็นเครื่องมือในการติดตามสถานการณ์ด้านสุขภาพของคนไทย ทั้งในส่วนที่เป็นสถานะสุขภาพ ปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ และระบบบริการสุขภาพ ข้อมูลสุขภาพที่ดี ถูกต้อง และทันเวลา จะทำให้การกำหนดนโยบายแก้ปัญหาด้านสุขภาพของประเทศ ถูกทิศทางไปด้วย

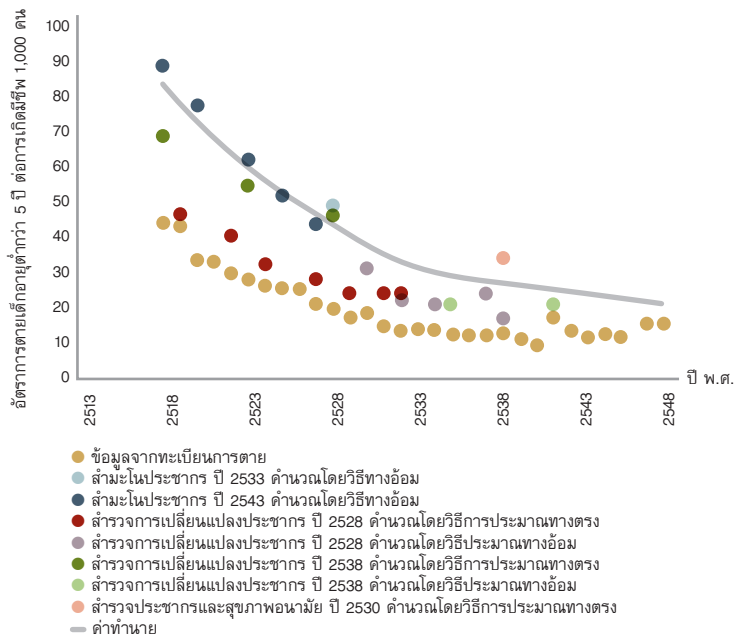
ระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพที่สำคัญในการประเมินสถานะสุขภาพของคนไทย ได้แก่ ระบบข้อมูลด้านการตาย และระบบข้อมูลด้านการเจ็บป่วย ด้านการตายใช้ข้อมูลจากระบบทะเบียนราษฎร การจดทะเบียนการตายมีความครอบคลุมสูงมากคือร้อยละ 95.2 แต่ส่วนที่ยังคงเป็นปัญหาของทะเบียนการตายคือ ข้อมูลการตายในกลุ่มเด็กทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี อัตราตายของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี และข้อมูลการตายของมารดา ที่ข้อมูลในมรณบัตรมีตัวเลขที่ต่ำกว่าแหล่งอื่นๆ นอกจากนี้ปัญหาที่สำคัญอีกประการคือ คุณภาพของข้อมูลสาเหตุการตายที่อยู่ในฐานมรณบัตรนั้น มีความคลาดเคลื่อนอยู่มาก เนื่องจากการตายส่วนใหญ่เกิดขึ้นนอกสถานพยาบาล (ประมาณ ร้อยละ 65 ของการตายทั้งหมด) และมีการระบุสาเหตุการตายโดยบุคคลากรที่ไม่ใช่แพทย์หรือด้านสุขภาพ

สำหรับด้านการป่วย ปัจจุบันมีข้อมูลหลายระบบ เช่น ข้อมูลรายงานการเฝ้าระวังโรคที่สถานพยาบาลส่งขึ้นมายังส่วนกลาง ข้อมูลทะเบียนโรค ได้แก่ ทะเบียนโรคมะเร็ง (Cancer Registry) และข้อมูลจากฐานข้อมูลผู้ป่วยในของโรงพยาบาล แต่ทั้งนี้ระบบดังกล่าว มักจะมีปัญหาความครอบคลุม โดยเฉพาะจากสถานพยาบาลเอกชน ที่ส่งข้อมูลให้ภาครัฐไม่มากนัก

ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสำรวจประชากร เช่นการเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี (Serosentinel Surveillance) การสำรวจสภาวะสุขภาพอนามัยประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย จะทำให้ได้ข้อมูลการป่วยที่แท้จริงในระดับประชากร นอกจากนี้ ยังมีการสำรวจด้านพฤติกรรมสุขภาพ ที่สำคัญ ได้แก่ พฤติกรรมทางเพศ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุรา ซึ่งช่วยบ่งชี้สถานการณ์พฤติกรรมที่สำคัญ

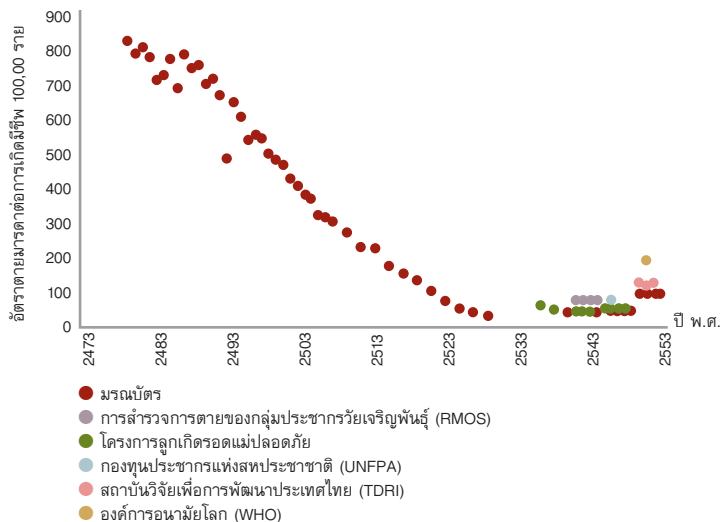
ประเทศไทยมีระบบข้อมูลด้านสุขภาพที่ดี ส่วนปัญหาที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ ความครอบคลุมและคุณภาพของข้อมูล ซึ่งหากมีข้อมูลที่ดีและมีคุณภาพจะทำให้การนำข้อมูลที่มีอยู่มาใช้ในการผลักดันนโยบาย และขับเคลื่อนสังคมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เช่น การกำหนดนโยบายหลักประกันสุขภาพ การผลักดันกฎหมายด้านบุหรี่สุรา และการใช้ข้อมูลเพื่อการติดตามความไม่เป็นธรรมทางสุขภาพ (health inequity monitoring) เป็นต้น

ข้อมูลอัตราตายเด็กต่ำกว่า 5 ปี จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

ที่มา: Hill K., Vapattanawong P. et al 2007.

ข้อมูลอัตราตายนารดาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

ที่มา: Vapattanawong P. 2008

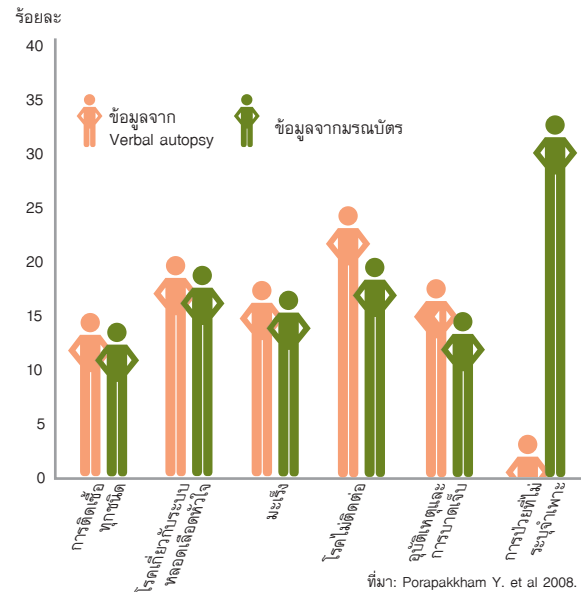
จำนวนของการสำรวจการเฝ้าระวังและทะเบียนโรคและข้อมูลบริหาร ที่มีข้อมูลในด้านสุขภาพและตัวบ่งชี้ความไม่เป็นธรรม

จำแนกข้อมูลตาม	การเงินด้านสุขภาพ	ความเพียงพอหรือความครอบคลุม	การดูแลด้านสุขภาพ	คุณภาพและการตอบสนองผู้รับบริการ	สถานะสุขภาพ	ความเสี่ยงด้านสุขภาพ
ข้อมูลระดับพื้นที่ เช่น รายจังหวัด เมือง ชนบท เป็นต้น	3-0-2	4-1-3	11-8-3	2-0-0	11-10-3	10-6-1
ข้อมูลด้านประชากร เช่น เพศ กลุ่มอายุ เป็นต้น	3-0-2	4-0-2	12-8-2	2-0-0	12-9-2	11-5-0
ข้อมูลด้านสังคม เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นต้น	3-0-2	4-0-2	10-4-2	2-0-0	11-5-2	11-4-0
ข้อมูลด้านระดับฐานทางเศรษฐกิจ เช่น ระดับฐานะ รายได้ ค่าใช้จ่าย เป็นต้น	3-0-0	4-0-0	7-1-0	2-0-0	9-1-0	7-1-0

ที่มา: Tangcharoensathien V., et al. 2007.

หมายเหตุ : ตัวเลขแรก คือ จำนวนข้อมูลการสำรวจเฝ้าระวัง
ตัวเลขที่ 2 คือ จำนวนข้อมูลทะเบียนโรค
ตัวเลขที่ 3 คือ จำนวนข้อมูลด้านบริหาร

การตายของเพศชายรายสาเหตุในปี 2548 เปรียบเทียบข้อมูลจากมรณบัตรและการศึกษา Verbal autopsy

Verbal autopsy การหาสาเหตุการตาย ด้วยการสัมภาษณ์

วิธีการสืบสวนหาสาเหตุที่บุคคลหนึ่งเสียชีวิต ด้วยการสัมภาษณ์หรือสอบถามผู้ดูแลหรือผู้อยู่ใกล้ชิดกับผู้ตาย เกี่ยวกับอาการที่มีก่อนตาย เพื่อสรุปว่าการตายนั้นเนื่องมาจากสาเหตุอะไร

การตายของหญิงรายสาเหตุในปี 2548 เปรียบเทียบข้อมูลจากมรณบัตรและการศึกษา Verbal autopsy

